

Painos 8201

TOVERITAR

AMERIKAN SUOMALAISEN TYÖLÄISNAISTEN ÄÄNEN KANNATTAJA

ORGAN OF THE FINNISH WORKING WOMEN IN AMERICA

No. 2

Tiistaina, Tammikuun 13 p.—Tuesday, January 13

1920—Kymmenes Vuosik.

Kuoleman linjalla

Kirj. Helmi M—n.

On kuoleman linjalla kulkijoita niin monen monta. Toinen esiin astuu toisensa perään noustun puoltamaan sukua sorrettua, onnetonta... Saa vihanleimunsa katketa kuuliin... miekan terään. Se ei estä nousua uuden kuolon tuomitun kansan, vaan kuolemanlinja on täysi. Ei aatetta tappaa taida! Taisto vain riehua, kukin vihassansa, vainossa toistaan vastaan kiehuu. Aina kuolemanlinja on täysi...

Marttyyrikruunua toiset jos tavoittaa koittaa, on toisia, jotka totuuden eestä voi henkensä antaa eikä nimeä marmorin lyödä. Eivät palkkion toiveessa he tehneet työtä, eikä kunnian toiveissa konsaan. He edestä nousevan nuorison toivossa vapauden koiton uhrasi kaikkensa... kaiken mi hellää ja rakasta heillä niin... edestä voiton! Vaan kuoleman linjassa vieläkin käydään...

Katselen edessäni kuoleman listaa. — Kaatunut uljasta poikaa monta.

Äidit! Ylpeät olkaapa siitä, että kerran kannoitte heitä... Sanani kylliksi kiittämään ei riitä heitä — ja teitä. Kunnia heille kuin kuolivat hurmeissa vapaustaiston!

SUOMEN SOS.-DEM. NAISLIITON 9:S EDUSTAJAKOKOUS

Ensimmäinen kokouspäivä.

alkoi Helsingissä eilen klo 10 ap. työväentalolla A-salissa. Kokouksen avasi liiton puheenjoht. Elin Fagerholm ja lausui kokouksen osanottajat tervetulleeksi.

Valtakirjain tarkastus.

Edustettuina oli neljäkymmentä naisosastoa 60 edustajalla ja 10 naisammattiosastoa 9 edustajalla.

Virkailijst.

Kokouksen puheenjohtajiksi valittiin Anni Huotari, Fanny Ahlfors ja Miina Sillanpää, sihteereiksi Olga Tainio ja Elin Fagerholm. Anni Huotari astui puheenjohtajaksi.

Kutsuvieraiden tervehdykset.

Olga Leinonen tervehti kokouksen osanottajia eduskuntaryhmän puolesta sekä luki Norjan ja Tanskan naisliittojen tervehdykset ja onnitelut kokoukselle. Englannista oli yksi toveri lähettänyt kokoukselle onnitelun, samoin Englannin kansainvälinen naiskomitea.

Miina Sillanpää toi muutamin sanoin julkii sen mielialan, joka vallitsee niiden toverien keskuudessa, jotka viruvat Hämeenlinnan vankilassa, että he mielenkiinnolla odottavat, mitä tässä kokouksessa tullaan päättämään.

Valiokuntain vaalit.

Äänestysvaliokuntaan valittiin 5 jäsentä: Edla Peltola, Alma Jokinen, Miina Tuominen, Aura Nurminen ja Hilma Manninen.

Raha-asian valiokuntaan 7 jäsentä: Siiri Louhi, Anni Pöysä, Mia Sa-

lo, Lempi Tuomi, Alma Aaltonen, Hilda Seppälä ja Ellen Mäkelin.

Kunnallisasiain valiokuntaan: Anni Huotari, Paula Saari, Olga Nyberg, Fanny Ahlfors, Anna Rinne, Loviisa Tiainen, Mimmi Uskali, Hilja Piirainen ja Anni Rytönen.

Edustusvaliokuntaan: Miina Sillanpää, Hilja Nousiainen, Anna Kärki, Hilma Laine, Laina Westerlund, Rosa Lindeman, Aino Siltanen ja Riikka Koskinen.

Yleisasiain valiokuntaan: Olga Tainio, Ellen Mäkelin, Elin Fagerholm, ja Fiina Pietikäinen, Olga Leinonen, Hilma Viitanen, Olga Kanto, Aino Lehtokoski ja Fiina Laiho.

Valistusasiain valiokuntaan: Mimmi Kanervo, Lydia Kallio, Anni Suominen, Anni Suometsä, Hilda Oksanen, Aino Tuomikoski, Sandra Tarvainen, Emmi Huttunen ja Lempi Heinonen.

Toiminta- ja tilikertomukset.

Liittotoimikunnan toimintakertomus hyväksyttiin ja lähetettiin raha-asiaivaliokuntaan.

Tilikertomus hyväksyttiin niinkään ilman keskustelua, sekä myös lähetettiin raha-asiaivaliokuntaan.

Tuli sitten esille kysymys

Sos.-dem. eduskuntaryhmän toiminnasta,

joista syntyi laaja keskustelu.

Asiasta syntyneessä keskustelussa lausuttiin mielipiteitä, että kaikki kompromissi porvariston kanssa on jätettävä ja esitettävä asiat jyrkemmin kuin tähän asti. Painotettiin myös jyrkällä luokkataistelukanalla pysymistä, mutta olivat eräät puhujat taas sitä mieltä, että eduskunnassa olisi kaikessa tapauksessa pysyttävä, jotta edes siellä saataisiin puhua, sen muualla ollessa hyvin esitettyä. Huomautettiin myös siitä, että kansan pohjakerrokset ovat toisella kannalla kuin puoluelehdistö ja johto. Myös lausuttiin mielipide, että jollei mitään parannuksia saada amnestia-asiaassa, on eduskunnan sos.-dem. naisten poistuttava eduskunnasta.

Asia meni valiokuntaan.

Äitien ja lasten huolto.

Useampien naisosastojen alustuksen perusteella otettiin keskusteltavaksi turvattomien äitien ja lasten yhteiskunnallinen huolenpito ynnä sota-orpojen ja leskien taloudellinen turvaaminen.

Asiasta oli jo v. 1911 liittokokouksessa laaditut ponnat, joissa painotetaan kuntien ja valtioiden velvollisuutta turvattomia äitejä ja lapsia kohtaan. Koska nämä vaatimukset ovat vielä nykyään samat, vaaditaan ne alustuksessa hyväksyttäväksi niillä lisäyksillä, joita vaatii kansalaissodan johdosta aiheutunut turvattomien lasten ja äitien lukumäärän suuri lisääntyminen. Tynkäeduskunta turvasi kyllä valkoiset turvattomat, mutta jätti punaiset apua vaille. Alustus päättyi ponsiin, joissa ehdotetaan päätettäväksi että sos.-dem. eduskuntaryhmän on kaikilla käytettävissä olevilla keinoilla vaikutettava niin että saadaan helmik. 24 p:nä 1919 hyväksytty laki kokemaan punaistenkin orpoja. Lisäksi tulee eläkkeiden olla riittäviä. Kunnat velvoitetaan antamaan äidille kotiin sama avustuspäära kuin koteihin sijoitetuista maksetaan. On järjestettävä lastenkoteja ja päiväkoteja niille lapsille, joiden äidit käyvät työssä. Lasten yksityisiin perheisiin sijoittamista vastustetaan.

Asiasta käytettiin kolmisenkymmentä puhevuorota, jonka jälkeen se lähetettiin eduskunta-asiaivaliokuntaan.

Toinen kokouspäivä.

Toinen kokouspäivä aloitettiin laulamalla "Sä lippu puhdas punainen."

Keskusteltavaksi otettiin kysymys Työläisnaiset ja kunnalliset vaalit, josta alustuksen oli laatinut Tamperen t. y:n naisosasto. Alustus päättyi ponsiin, joissa kehoitetaan naisia pitämään huolta, että paikkakunnalla kaikki niin naiset kuin miehetkin ottavat osaa vaaleihin ja koettavat saada kykeneviä edustajia kunnan valtuustoihin. Keskustelussa kannastettiin ponsia yleensä ja valitettiin, sekä sen hyödyllisyydestä suunniteltiin sosiaalidemokratian kunnal-

liset edustajat aina ole muistaneet ketä he edustavat. Asia lähetettiin kunnallisasiain valiokuntaan.

Tervehdys vangittuna oleville tovereille.

Hämeenlinnan kuritushuoneella oleville tovereille päätettiin lähettää seuraava kirjelmä:

"Puoluetoverit Ida Aalle-Teljo, Hilda Salmi, Anni Savolainen, Emmi Murto, Ida Vihuri y. m. y. m.

Kokouksena sos.-dem. naisten liittokokouksen runsaslukuisena joukkoa kaivataan teitä toverimme, jotka aina ennen olette olleet kokouksissamme mukana myötävaikuttamassa sos.-dem. periaatteiden selvittämisessä ja tulevien toimintaohjeiden suunnittelussa. Tervehdämme Teitä toivomuksella, että pian koittaisi päivä, jolloin taas saamme nähdä teidät joukossamme. Siihen mennessä kestävyttä ja rohkeutta onnellisemman tulevaisuuden toivossa."

Lappeenrannassa oleville entisille kansanedustajille päätettiin lähettää seuraava sähkösanoma:

Vankilan johtaja, Lappeenranta. Pyydämme saattamaan seuraavan tervehdyksemme entisten kansanedustajien tietoon:

"Rohkeutta, kestävyttä ja reipasta mieltä toivotamme teille! Järjestöme kasvavat ja vahvistuvat sekä keräävät ympärilleen yhä enemmän voimia päämääriensä toteuttamiseksi, joista tärkeimpiä on teidän vapauttamisenne."

Sos.-dem. naisten liittokokous.

Valistuskysymys.

Tämän jälkeen otettiin keskusteltavaksi valistustyön järjestäminen, jonka oli alustanut liittotoimikunta. Alustuksen ponsissa mainitaan, että sellaisissa paikoin, jossa nais-osastojen toiminta on keskeytynyt ja heikkoa, on järjestettävä sekä kertapuheita, että luentokursseja, joita varten on kartutettava valistusrähoja. Piiritoimikuntien on myös asiaa esitettävä. Alustusta kannatettiin ja liitettiin, että olisi valistustyön edistämiseksi kannettava 1 mk. ylimääräistä veroa ja asetettava liitolle vakainpuheenjohtaja.

Naisten ammatillista järjestäytymistä

koskevan kysymyksen oli alustanut Hels. siittäjäin ja kylvettäjäin a. o. Alustuksen lausutaan toivomus, että naisosastot ryhtyisivät perustamaan sekatyöntekijäin osastoja sekä muuten edistäisivät ammatillista järjestäytymistä missä se suinkin on mahdollista. Keskustelussa kannatettiin alustusta ja asia lähetettiin valistusasiain valiokuntaan.

Päiväläisiloman jälkeen otettiin keskusteltavaksi

Työväenlainsäädäntö.

Kysymyksen oli alustanut ed. Olga Leinonen. Alustuksessa mainitaan, että vaikka työväenlainsäädäntö kapitalismin vallitessa pyyry pienenä reformityönä ja näinollen ei takaa työväelle tarpeellista taloudellista, henkistä ja terveydellistä suojelusta ja vaikka työväki ei lopullisesti voi ratkaista työväen yhteiskunnallista kysymystä reformeilla, vaan yhteiskunnallisella vallankumouksella, niin päätetään kokous, että

1) tätä päämäärää unhoittamatta, on työläisnaisen ehokkaasti vaikuttettava todellista työväkeä turvaavan työväenlainsäädännön syntymiseen, sekä tuettava sosialistista eduskuntaryhmää siinä luokkataistelussa, jota se käy yhdistynyttä porvariluokkaa vastaan työväenlainsäädännönkin puolesta;

2) tukiesämme sosialistista eduskuntaryhmää sen vaikeassa ja edesvastaullisessa tehtävässä vaadimme, että sen on tinkimättömästi ajettava työväenlainsäädäntöä koko laajuudessaan ja hylyttävä sellaiset porvariston lainsäädäntöpuuhat, joista ei näytä työväelle olevan todellista hyötyä;

3) Kokous velvoittaa työläisnaisia yli maan tarkasti seuraamaan eduskuntaryötä, sekä siellä saavutettuja työväenlainsäädännöllisiä tuloksia, saadaksemme vastaisen varalle kokemuksesta parlamentaarista toiminnasta, sekä sen hyödyllisyydestä suunnitellamme tulevaisuuteen tähtäviä

Ajan myrskyissä

Kirj. Fanni Virtanen, ...

Työläisnaiset, raatavaiset, Joukot taistoon kerätkää. Kuohuu myrskyt ykkaavaiset, Huuto kaikuu: herätkää!

Ulapalle myrskyisälle Aatteen laiva laskekaa. Ankkuriksi purell' tälle, Itsetieto hankkikaa.

Kompassina tietä johtaa, Idän aamun sarastus. Sieltä merkkivalot hohtaa, Loistaa kansan vapaus.

Idän tuulet purjeisiin Puhaltelee, — ärähtää; Lisää vauhti voimaliisii, Viell' ei saada levähtää.

Oikeuden pyhä lippu Mastoon nosta liehumaan; Korkealle, että vilkkuu Yli koko kurjan maan.

Mutta älä yksin souda Uhmaellen ulappaa. Turha vaiva, kohta joudat Kallioita vastahan.

Liitä purtes laivastohon Jok' on kansainvälinen. Raatajien järjestöhön, Min' lippu puna värinen.

Tulkoon sitten vastatuulta, Raesade vihmokoon! Joukkovoima omi suurta — Yksin mielin voittohon!

menettelytapoja sosialismin lopullisen päämäärän saavuttamiseksi.

Alustuksen ponnat hyväksyttiin.

Kieltolain noudattaminen.

Kieltolain noudattamista koskevan kysymyksen oli alustanut Fiina Pietikäinen. Alustus päättyi ponsiin, joissa vaaditaan kieltolain noudattamista ja salakuljetuksen ehkäisemistä. Osastojen on tehtävä vakaamuksellista raittiustyötä. Asia lähetettiin eduskunta-asiaivaliokuntaan.

Valtiollisten vankien yleinen armahdus.

Asiasta oli laatinut alustuksen Sörnäisten t. y:n nais-osasto. Ponsissa ehdotetaan kokousta vaativaan, että kaikki kansalaissodan johdosta vangitut on siellä vapautettava. Kansalaisoikeudet on myönnettävä kaikille ehdonalaisille; että liillinen puolueen tutkimus on pantava toimeen niihin nähden, jotka ovat syytetyt yksityisluontoisista rikoksista. Aian johdosta syntyneessä keskustelussa pohdittiin, onko vai eikö tyydyttävä tällä kertaa sellaiseen amnestiaan, jota eduskunnan suuri valiokunta esittää. Useat puhujat kannattivat jyrkää vaatimusta, että kaikki vangit on saatava pois.

Liiton suhteesta sos.-dem. puolueeseen lausui kokous, että sos.-dem. naisliitto säilyttää suhteensa puolueeseen ennallaan ja vaatii samalla, että puolueen on seisoettava jyrkän marxilaisen luokkataistelun kannalla.

Kieltolain noudattamisen valvonnasta lausui kokous:

että sos.-dem. eduskuntaryhmän ja kunnanvaltuustojen sos.-dem. jäsenien on tarmokkaasti ja tinkimättä toimitettava kieltolaki-valvonnan tehostamiseksi, sillä tietoisuudella, että rikos kieltolain vastaan on samalla rikos työväen yleistä tahtoa vastaan;

että työn käytännöllisestä puolesta huolehtimaan, niillä paikkakunnilla, missä ei ole saatu syntymään sos.-dem. raittiuliiton osastoja, olisi työväen järjestöjen yhteisesti valittava toimikunta, joka ottaa kieltolain valvonnan erikoishuolekehen. Naisosast-

(Jatkoa toisella sivulla)